

INFORMAATION JA VIESTINNÄN,
RAHOITUS- JA VAKUUTUSTOIMINNAN
SEKÄ AMMATILLISEN, TIETEELLISEN JA
TEKNISEN TOIMINNAN NÄKYMÄT 2022–2023

Asiakas- toimialojen haasteet hidastavat palveluiden kasvua

INFORMAATIO JA VIESTINTÄ (TOL J)

Informaatio ja viestintä -toimiala kasvoi vakaasti ennen 1990-luvun lamaa, ja erityisen voimakasta kasvua koettiin 1990-luvun puolivälin jälkeen. Ala ei supistunut merkittävästi finanssikriisin seurauksena, mutta ei myöskään kasvanut vuosina 2007–2009. Tämän jälkeen toimiala on jälleen jatkanut kasvuaan. Koronakriisin alkaessa hallinto- ja tukipalveluiden tuotoksen volyyymi oli kasvanut keskimäärin 4,0 prosenttia vuosina 2016–2019 ja arvonlisäys keskimäärin 3,4 prosenttia vuodessa. Alan merkitys Suomen taloudelle kasvoi jo ennen 1990-lukua, mutta erityisesti 1990-luvun puolivälin jälkeen sen osuus koko talouden arvonlisäyksestä on kasvanut merkittävästi. Vuonna 2019 toimiala muodosti noin 6 prosenttia Suomen arvonlisäyksestä, ja tämän osuuden odotetaan edelleen kasvavan tulevaisuudessa.

Informaatio ja viestintä -toimialaan kuuluvat kustannustoiminta, audiovisuaalinen toiminta, televiestintä sekä tietojenkäsittelypalvelut. Televiestintä ja tietojenkäsittelypalvelut muodostavat yhdessä noin 76 prosenttia toimialan tuotoksesta, kun taas audiovisuaalinen toiminta, joka käsittää elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotannon, äänitteiden ja musiikin kustantamisen sekä radio- ja televisiotoiminnan, muodostaa noin 8 prosenttia alan tuotoksesta. Toimiala on kasvanut merkittävästi erityisesti tietojenkäsittelypalveluiden voimakkaan kasvun myötä. Tietojenkäsittelypalvelut sisältävät muun muas-

Kuva: cmonarett3, Pixabay.

sa ohjelmien ja ohjelmistojen kehittämisen sekä yleisemmän ohjelmoinnin ja siihen liittyvät työt.

Pandemia vaikutti epäsymmetrisesti informaatio ja viestintä -toimialan eri alatoimialoihin. Audiovisuaalinen toiminta supistui merkittävästi vuonna 2020, kun taas kustannustoiminta supistui vähemmän. Tietojenkäsittelypalvelut sen sijaan kasvoivat selkeästi. Yhteensä informaatio ja viestintä -toimialan tuotos kasvoi vuonna 2020 samoin kuin alan tehdyt tunnit. Vuosina 2021 ja 2022 toimiala kasvoi jälleen merkittävästi, 9,4 prosenttia vuonna 2021 ja 4,6 prosenttia vuonna 2022.

Ennustemallin osuvuus on informaatio ja viestintä -toimialan (toimiala J) tuotoksen osalta tyydyttävä. Malliennusteen keskimääräinen virhe on 3,5 prosenttiyksikköä. Malli onnistuu kuitenkin ennustamaan sen, kasvaako vai supistuuko tuotos kiitettävästi. Malliennustetta on korjattu tuotoksen ja tehtyjen työtuntien osalta positiivisemmaksi alkuvuoden 2023 hyvän vireen vuoksi. Korjatun ennusteen mukaan (ks. kuvio 7 ja taulukko 4) tuotoksen volyyymi kasvaa 4,8 prosenttia vuonna 2023 ja 4,2 prosenttia vuonna 2024. Arvonlisän kohdalla vastaa-

vat luvut ovat 4,5 prosenttia ja 4,0 prosenttia. Alan toimijoilla on varsin positiivinen kuva tulevasta myynnistä. Erityisesti tietojenkäsittelypalveluiden rooli taloudessa vahvistuu yhä ja kysyntä pysyy hyvällä tasolla.

TELEVIESTINTÄ (TOL 61)

Televiestintä kasvoi voimakkaasti 1990-luvun puolivälistä lähes finanssikriisiin asti. Finanssikriisi aiheutti alan tuotokseen suuren loven, eikä alan tuotoksen volyyymi ole vielä kääntynyt selvään kasvuun. Televiestinnän tuotoksen volyyymi ei keskimäärin kasvanut eikä supistunut vuosina 2016–2019 ennen koronakriisiä, mutta arvonlisäys kasvoi keskimäärin 1,3 prosenttia. Alalla tehdyt työtunnit ovat kasvaneet viime vuosina jossain määrin. Vuonna 2019 televiestintä muodosti noin 18 prosenttia informaatio- ja viestintäalan tuotoksesta ja työllisti noin 11 prosenttia alan työllisistä.

Vuonna 2020 alan tuotos kasvoi 0,8 prosenttia. Tehdyt työtunnit kuitenkin supistuivat merkittävästi. Vuosina 2021 ja 2022 tuotos kasvoi 4,8 prosenttia ja 2,9 prosenttia, vastaavasti. Työtuntien määrä pysyi ennallaan.

Toimialan ennusteet on esitetty taulukossa 4. Korjatun ennusteen mukaan tuotoksen volyyymi kasvaa 4,4

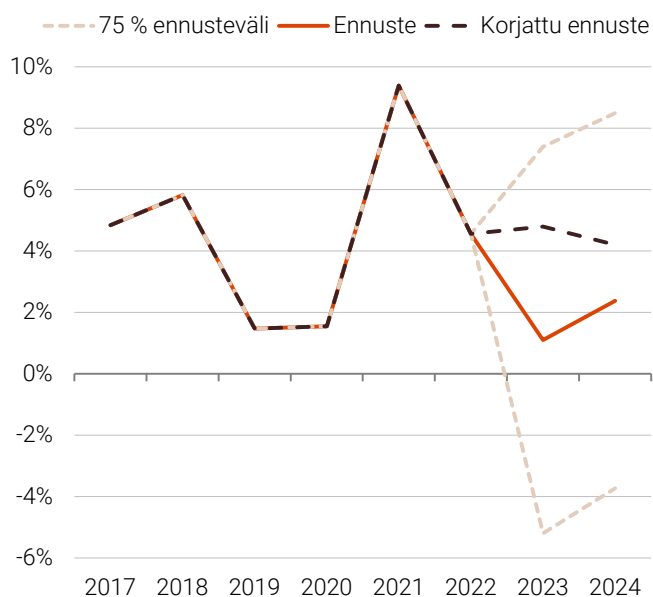
prosenttia vuonna 2023 ja 4,0 prosenttia vuonna 2024. Arvonlisän kohdalla vastaavat luvut ovat 6,4 prosenttia ja 6,2 prosenttia. Alan liikevaihdon volyyymi on pysynyt vahvassa kasvussa, eivätkä talouden epävarmat näkymät todennäköisesti vaikuta alan kysyntään merkittävästi.

TIETOJENKÄSITTELYPALVELUT (TOL 62–63)

Tietojenkäsittelypalvelut-toimiala kasvoi voimakkaasti ennen 1990-lukua. 1990-luvun alussa kasvu oli muutama vuoden ajan lievästi negatiivista tai hidasta, mitä seurasi nopean kasvun kausi. Myös finanssikriisin jälkeen ala palautui nopeasti voimakkaaseen kasvuun. Toimialan tuotoksen volyyymi kasvoi ennen koronakriisiä vuosina 2016–2019 keskimäärin 10 prosenttia vuodessa ja arvonlisäys keskimäärin 8 prosenttia vuodessa. Myös tehdyt työtunnit ovat kasvaneet merkittävästi. Vuonna 2019 tietojenkäsittelypalvelut muodostivat noin 53 prosenttia informaatio ja viestintä -toimialan tuotoksesta ja työllistivät noin 65 prosenttia alan työllisistä.

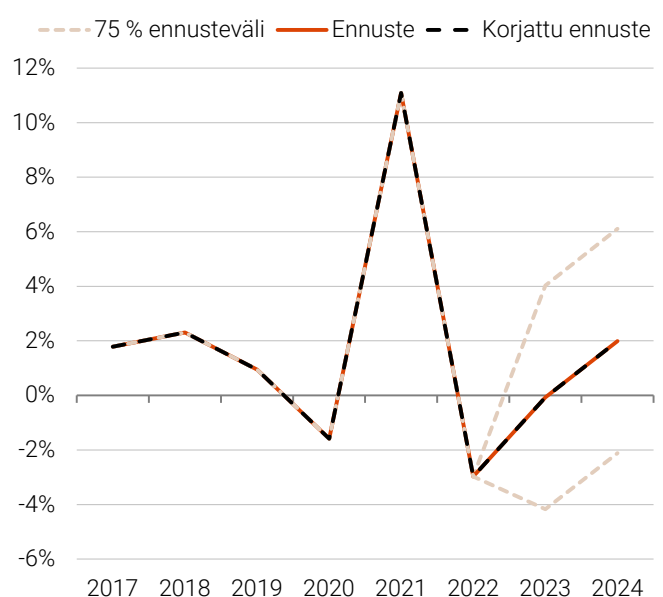
Pandemia ei vaikuttanut oleellisesti tähän alaan. Pandemia vuosina 2020 ja 2021 sekä alan tuotos että työtunnit kasvoivat ripeästi. Vuonna 2022 vahva kasvu jatkui

KUVIO 7. INFORMAATIO JA VIESTINTÄ (TOL J), TUOTOKSEN VOLYYMIN KASVUENNUSTEET 2023–2024

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

KUVIO 8. RAHOITUS- JA VAKUUTUSTOIMINTA (TOL K), TUOTOKSEN VOLYYMIN KASVUENNUSTEET 2023–2024

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

yhä: alan tuotos kasvoi 10,5 prosenttia, ja tehdyt työtunnit kasvoivat 6,4 prosenttia.

Toimialan ennusteet ovat esitetty taulukossa 4. Korjatun ennusteen mukaan tuotoksen volyymi kasvaa 6,6 prosenttia vuonna 2023 ja 5,7 prosenttia vuonna 2024. Arvonlisän kohdalla vastaavat luvut ovat 6,2 prosenttia ja 5,2 prosenttia. Alan kysynnän odotetaan pysyvän vahvana myös tulevaisuudessa, yhteiskuntamme perustuessa jatkuvasti enemmän tiedon hyödyntämiseen sekä teknologiaan. Ala ei myöskään ole erityisen suhdanneherkkä vaan luultavasti pitää pintansa silloinkin kuin muiden alojen yrityksillä on haasteita.

RAHOITUS- JA VAKUUTUSTOIMINTA (TOL K)

Rahoitus- ja vakuutustoiminta toimialan tuotoksen volyymi on kasvanut melko tasaisesti 1990-luvun alun lamasta lähtien. Finanssikriisi ei supistanut alaa Suomessa merkittävästi. Alan arvonlisäys on myös kasvanut, mutta sen kasvu on ollut selvästi vaihtelevampaa. Koronakriisin alkaessa rahoitus- ja vakuutustoiminnan tuotoksen volyymi oli kasvanut keskimäärin 2,9 prosenttia vuosina

2016–2019 ja arvonlisäys keskimäärin 0,5 prosenttia vuodessa.

Koronavuonna 2020 rahoitus- ja vakuutustoiminnan tuotos supistui 1,6 prosenttia, ja tehdyt työtunnit vähenivät merkittävästi. Vuonna 2021 ala toipui nopeasti ja kasvoi 11,1 prosenttia. Vuonna 2022 pitkään jatkunut nollakorkojen aika oli ohi ja samanaikaisesti yleinen taloustilanne vaikutti epävarmalta. Seurauksena pankit ja kuluttajat päätyivät uudenlaiseen tilanteeseen. Alan tuotos supistui 3 prosenttia, mutta samanaikaisesti arvonlisä kasvoi voimakkaasti, jopa 9,4 prosenttia. Toimialan lukuja tulkittaessa on hyvä ottaa huomioon, että rahoitusalan tuotos ja arvonlisä vaihtelevat voimakkaasti, ja tuotoksen arvon muutoksen jakaminen arvon ja volyymin muutokseen on haastavaa. Esimerkiksi yksityisen sektorin työn tuottavuutta koskevissa arvioissa rahoitus-

TAULUKKO 4. INFORMAATIO JA VIESTINTÄ, RAHOITUS- JA VAKUUTUSTOIMINTA SEKÄ AMMATILLINEN, TIETEELLINEN JA TEKINEN TOIMINTA (TOL J, K, M)

	Malliennuste (%)			Korjattu ennuste (%)		Malliennusteen tarkkuus	
	2022	2023	2024	2023	2024	Keskivirhe (%-yks.)	Oikeasuuntaisuus (%)
Rahoitus- ja vakuutustoiminta (TOL K)							
Tuotos	-3,0	-0,1	2,0	0,0	-	2,7	67
Tunnit	1,5	2,4	1,2	-	-	3,8	67
Informaatio ja viestintä (TOL J)							
Tuotos	4,6	1,1	2,4	4,8	4,2	3,5	96
Tunnit	4,5	0,6	0,6	2,6	1,6	2,5	72
Televiestintä (TOL 61)							
Tuotos	2,9	-1,2	1,2	4,4	4,0	5,6	80
Tunnit	0,0	-1,9	-1,7	-0,6	-1,0	3,0	70
Tietojenkäsittelypalvelut (TOL 62–63)							
Tuotos	10,5	3,0	3,9	6,6	5,7	3,9	96
Tunnit	6,4	2,8	2,9	6,3	4,8	1,4	91
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M)							
Tuotos	5,5	0,0	0,7	2,0	2,5	3,3	83
Tunnit	2,4	0,5	1,3	1,6	2,4	1,7	84
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi (TOL 71)							
Tuotos	6,4	-1,3	-0,4	1,3	1,9	3,2	75
Tunnit	-1,1	-2,0	-0,8	-0,2	0,9	1,3	96

ja vakuutustoiminta jätetään usein tarkastelun ulkopuolelle arvonlisän voimakkaan vaihtelun vuoksi.

Ennustemallin osuvuus on rahoitus- ja vakuutustoiminta K tuotoksen osalta vain välttävä. Malliennusteen keskimääräinen virhe on 2,7 prosenttiyksikköä. Malli ei myöskään onnistu ennustamaan sitä, kasvaako vai supistuuko tuotos kovinkaan hyvin. Malliennustetta on korjattu hieman tuotoksen osalta. Korjatun ennusteen mukaan (ks. kuvio 8 ja taulukko 4) tuotoksen volyymi kasvaa 0,0 prosenttia vuonna 2023 ja 2,0 prosenttia vuonna 2024. Arvonlisän kohdalla vastaavat luvut ovat 1,6 prosenttia ja 2,1 prosenttia. Korkojen ja korkomarginaalien nousu mahdollistaa alan yrityksille aiempaa kannattavan toiminnan. Korkotason laskeminen ei ole toistaiseksi näköpiirissä. Korkotason nousu on vähentänyt lainausvolyymeja jonkin verran, mikä todennäköisesti vaikuttaa alan tuotokseen kasvua hidastavasti. Esimerkiksi uudet kotitalouksien asuntolainat vähenivät voimakkaasti vuonna 2022 mutta alkuvuonna 2023 ne lähtivät uuteen nousuun. Muissa uusissa lainoissa kehitys on ollut samankaltaista ja yleisön lainakanta on pysynyt vakaana.

AMMATILLINEN, TIETEELLINEN JA TEKNINEN TOIMINTA (TOL M)

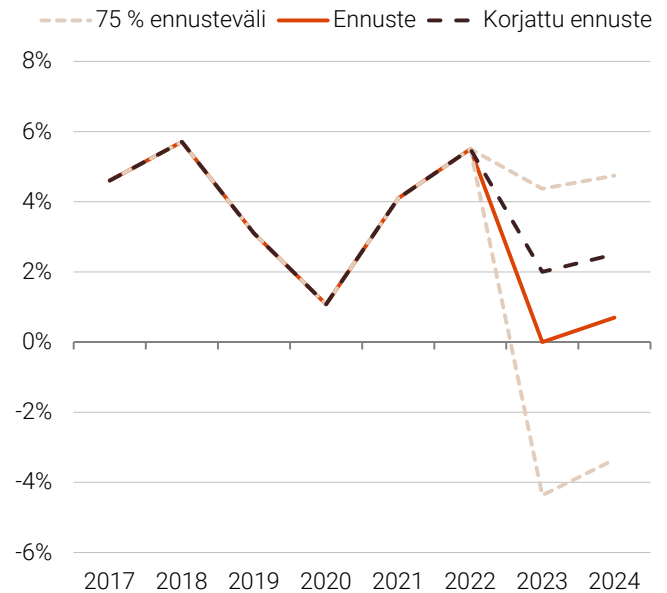
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta -toimiala koki voimakkaan kasvun ennen finanssikriisiä. 1990-luvun lamassa ala supistui nopeasti kahden peräkkäisen vuoden ajan, mutta sen jälkeen kasvu jatkui vahvana. Finanssikriisin jälkeen kasvu hidastui, kunnes vuonna 2015 ala kääntyi selkeämpään kasvuun. Koronakriisin alkaessa ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan toimialan tuotoksen volyymi oli kasvanut keskimäärin 3,6 prosenttia vuosina 2016–2019 ja arvonlisäys keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa. Vuonna 2019 ala muodosti noin 5,2 prosenttia Suomen arvonlisäyksestä ja 4,4 prosenttia tuotoksesta.

Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta -toimialaan kuuluu useita eri aloja, kuten liikkeenjohdon palvelut, arkkitehti- ja insinööripalvelut, tekninen testaus ja analysoinnit, tieteellinen tutkimus ja kehittäminen, mainostoiminta ja markkinatutkimus, muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle sekä eläinlääkäripalvelut. Nämä alat edellyttävät korkeatasoista erikoisosaamista, sillä ne tarjoavat asiakkailleen erikoistunutta tietoa ja taitoa.

Pandemia vaikutti epäsymmetrisesti ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan alan eri alatoimialoihin.

KUVIO 9. AMMATILLINEN, TIETEELLINEN JA TEKNINEN TOIMINTA (TOL M), TUOTOKSEN VOLYYMIN KASVUENNUSTEET 2023–2024

2023–2024

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

Kasvuun ylsivät muun muassa liikkeenjohdon palvelut, arkkitehti- ja insinööripalvelut sekä tieteellinen tutkimus ja kehittäminen. Mainostoiminta ja markkinatutkimus sekä muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle ja eläinlääkäripalvelut (74–75) supistuivat yli 10 prosenttia. Kokonaisuutena ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan tuotos kasvoi yhden prosentin vuonna 2020, ja tehdyt tunnit kasvoivat kohtalaisesti. Vuonna 2021 ala kasvoi 4,1 prosenttia, ja kasvu jatkui vahvana myös vuonna 2022. Samalla myös alan tehdyt tunnit ovat kasvaneet merkittävästi.

Ennustemallin osuvuus on ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan (toimiala M) tuotoksen osalta tyydyttävä. Malliennusteen keskimääräinen virhe on 3,3 prosenttiyksikköä. Malli onnistuu ennustamaan sitä kasvaako vai supistuuko tuotos kohtalaisesti. Alan mallinnus on haasteellista, koska alatoimialat ovat varsin erilaisia. Malliennustetta on korjattu. Korjatun ennusteen mukaan (ks. kuvio 9 ja taulukko 4) tuotoksen volyymi kasvaa 2,0 prosenttia vuonna 2023 ja 2,5 prosenttia vuonna 2024. Arvonlisän kohdalla vastaavat luvut ovat 1,7 prosenttia ja 2,1 prosenttia. Muiden toimialojen supistuminen tai hidastus kasvu vaikuttaa välillisesti toimialaan kasvua hidastavasti.

tavasti. Toisaalta julkiset panostukset t&k-toimintaan, kuten kuluvan vuoden alussa voimaan astunut laki, joka mahdollistaa yrityksille lisävähennyksen tekemisen t&k-toiminnan kuluista, voivat vauhdittaa alaa.

ARKKITEHTI- JA INSINÖÖRIPALVELUT; TEKNINEN TESTAUS JA ANALYSOINTI (TOL 71)

Arkkitehti- ja insinööripalvelut ja tekninen testaus ja analysointi-toimiala kärsi melko paljon sekä 1990-luvun laman aikana että finanssikriisissä. Vaikka ala toipuikin nopeasti molemmista kriiseistä, ala saavutti vuoden 2008 tuotoksen tason vasta vuonna 2018. Tuotoksen volyyymi kasvoi ennen koronakriisiä keskimäärin 3,2 prosenttia vuodessa vuosina 2016–2019 ja arvonlisäys keskimäärin 3,9 prosenttia vuodessa. Vuonna 2019 ala muodosti noin 35 prosenttia ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan toimialan tuotoksesta ja 34 prosenttia sen työllisistä, mikä tekee siitä suurimman ala-toimialan kyseisellä toimialalla.

Vuonna 2020 alan tuotos kasvoi 1,9 prosenttia ja tehdyt työtunnit kasvoivat suunnilleen samassa tahdissa. Vuonna 2021 ala supistui 0,9 prosenttia, mutta toipuminen oli nopeaa ja vuonna 2022 ala kasvoi 6,4 prosenttia.

Toimialan ennusteet on esitetty taulukossa 4. Ennustetta on korjattu vastaamaan paremmin päätoimialan M kehitystä. Malliennusteen mukaan tuotoksen volyyymi kasvaa 1,3 prosenttia vuonna 2023 ja 1,9 prosenttia vuonna 2024. Arvonlisän kohdalla vastaavat luvut ovat 0,6 prosenttia ja 1,2 prosenttia. Rakennusalan ahdingko vaimentaa toimialan kasvua välillisesti. Alkuvuonna 2023 alan liikevaihdon kehitys on ollut heikkoa. ■

LISÄTIETOJA

VEERA NIPPALA
tutkija

050 407 6258
veera.nippala@labore.fi

www.labore.fi

